

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВІСНИК

ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ 2012 №4 (73)

У номері

НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Парламент знищує систему охорони природи в Україні 2

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА

Калуш – зона надзвичайної екологічної ситуації 4

Україна в глобальному екологічному просторі: енергетичний аспект

Щуліпенко В. Є. 7

ЗБАЛАНСОВАНИЙ (СТАЛИЙ) РОЗВИТОК

Экологическая паспортизация как составляющая управления устойчивым развитием территорий и акваторий

Остроумова В. В., Дюдяева О. А. 10

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Проблеми маркування продукції з використанням генетично модифікованих організмів (ГМО) в Україні та світі

Білик Т. І., Лисенко К. В., Топчій Ю. П., Гнатюк О. О. 11

Проблеми використання твердих побутових відходів у сучасних умовах

Пишків І. І., Михайленко Г. О. 13

ПРИРОДООХОРОННІ АКЦІЇ ВЕЛ

Участь Всеукраїнської екологічної ліги у формуванні екологічної мережі, збереженні об'єктів ПЗФ 15

Заходи Всеукраїнської екологічної ліги щодо збереження водних об'єктів і прибережних смуг, поліпшення якості води 20

ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Водоохоронні зони водних об'єктів: екосистемні підходи до встановлення і впорядкування

Дубняк С. С. 23

Проблеми взаємодії економіки та довкілля

Штуца В. М. 25

РЕГІОНИ

Еколого-економічна ефективність гідрологічних функцій карпатських лісів

Олійник В. С. 27

ВІЙСЬКОВА ЕКОЛОГІЯ

Екологічні проблеми розвитку підприємств військово-промислового комплексу

Обнявко Т. С. 29

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Умови та чинники забезпечення ефективної державної екологічної політики

Фролова А. В. 31

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ

Розвиток екологічного туризму як шлях оптимізації рекреаційного використання території Національного природного парку «Подільські Товтри»

Білецька Г. А. 33

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ТА ВИХОВАННЯ

Всеукраїнський урок екологічних знань: ініціатива громадських організацій

Белан В. Ю., Пащенко О. В., Алієва О. Р. 35

Науково-популярний екологічний журнал

Засновники:

Всеукраїнська

екологічна ліга

ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації»

Заснований у 2002 р.

Відповідальний редактор

Тимочко Т. В.

Редактор Козловська М. С.

Комп'ютерна верстка Бойко А. І.

Адреса редакції:

01033, м. Київ,

вул. Саксаганського, 30-В, оф. 33

E-mail: vel@ecoleague.net

Свідоцтво про реєстрацію

Держкомітету інформаційної

політики, телебачення

та радіомовлення України

серія КВ № 8487 від 01.03.2004 р.

Видання рекомендовано

до друку Науковою радою

Всеукраїнської екологічної ліги

Відповідальність за достовірність

та зміст інформації несуть

автори публікацій

При передруку посилання

на журнал «Екологічний вісник»

є обов'язковим

Використано фотоматеріали

Гладченко А. Л.,

Ковалевський В.,

Лисиченко Г., Лукаш О. В.,

Новосад В. В., Усенко І. Є.,

Швець О. Р.

Здано до набору 19.10.2012 р.

Підписано до друку 26.10.2012 р.

Формат 60x84 1/8.

Ум. фарбовідб. – 11.

Обл.-вид. арк. – 5.

Папір крейдований.

Друк офсетний.

Наклад 700 прим.

Передплатний індекс 01154

© Всеукраїнська екологічна ліга 2012

Всеукраїнський урок екологічних знань: ініціатива громадських організацій

Белан В. Ю., магістрант екології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, активіст Національного молодіжного центру «Екологічні ініціативи»

Пащенко О. В., координатор Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна варта»

Алієва О. Р., голова правління Національного молодіжного центру «Екологічні ініціативи»

ДО ОСНОВНИХ причин виникнення глобальної екологічної кризи, на нашу думку, можна віднести низький рівень екологічної культури, відсутність можливості одержати екологічні знання.

Екологічна освіта, екологічне виховання – це ті процеси, які формують людину з новим, не споживацьким ставленням до природи та її ресурсів, поведінка якої є екологічно відповідальною та ґрунтується на принципах збалансованого розвитку. Останній передбачає гармонізацію розвитку соціальних, економічних та соціальних процесів, переорієнтацію освіти на дбайливе ставлення до довкілля, відмову від незбалансованих моделей виробництва і споживання.

Подолання екологічної кризи шляхом впровадження загальносвітової концепції розвитку запропоновано у програмі дій «Порядок денний на XXI століття» (схвалено Конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро, 1992). Цей документ та наступні декларації процесу впровадження концепції збалансованого розвитку проголошують виховання ціннісного ставлення до природи, розвиток почуття особистої причетності та відповідальності до проблем довкілля як пріоритетні напрями для освіти в цілому.

Формування екологічного світогляду є одним із завдань Стратегії освіти для збалансованого розвитку, десятиріччя якої проголошено Організацією Об'єднаних Націй з 2005 по 2014 роки. Освіта для збалансованого розвитку (ОЗР) спрямована на набуття знань і навичок, що сприяють формуванню екологічно свідомого суспільства, нових цінностей, позицій, світогляду, тобто розвитку, який є соціально бажаним, економічно життєздатним і екологічно збалансованим.

Всеукраїнська екологічна ліга спільно з Всеукраїнською дитячою спілкою «Екологічна варта» та Національним молодіжним центром «Екологічні ініціативи»

під час освітньої діяльності використовує різні форми та методи, спрямовані на формування екологічного світогляду.

Традиційно навчальний рік наші громадські організації розпочинають з акції «Всеукраїнський урок екологічних знань». Мета акції – провести в школах, дитячих садочках уроки, позакласні заходи, тематичні вечори з екології, зустрічі з науковцями-екологами, під час яких поширювати екологічні знання, виховуючи любов до рідного краю, почуття особистої відповідальності за стан довкілля.

Цього року теми уроків стосувалися правильного поводження з відходами, правильного харчування і розуміння харчових добавок, збереження рідкісних рослин, занесених до Червоної книги України, проблем енергозбереження та зміни клімату, а також води як джерела життя на Землі. Цьогоріч до акції, яка проходила з 12 по 18 жовтня, був залучений і ряд нових столичних шкіл, серед яких – гімназія № 143. У цій гімназії випала нагода провести екологічний урок на тему «Вода як джерело життя на Землі» активісту НМЦ «Екологічні ініціативи», студенту-магістранту екології Національного

педагогічного університету (НПУ) імені М. П. Драгоманова Владиславу Белану. Тут йому було особливо приємно побувати не тільки тому, що він є колишнім учнем цього навчального закладу та нішнім керівником екологічного гуртка «Зелені захисники Землі», що функціонує в гімназії, а й через високу обізнаність учнів 9-В класу, виявлену ними під час уроку, на якому була присутня вчителька біології та екології Марія Ігнась. Крім гімназії № 143, уроки на згадану тему він провів ще в гімназії «Апогей» та в трьох середніх загальноосвітніх школах – №№ 207, 66 і 302 (загалом 11 уроків). Кожна з цих шкіл вирізнялася по-своєму. Наприклад, у гімназії «Апогей» Владислав Белан провів сім уроків підряд, причому і в молодших класах, зокрема в 4-х, і в старших (5-7-мі класи). Учні цієї гімназії продемонстрували високий рівень підготовки та зацікавленості у сфері екології, незалежно від того, чи це були молодші класи чи старші. На більшості уроків була присутня вчителька біології Людмила Мірошніченко. У школі № 207 було проведено екологічний урок відразу для двох класів – 6-А і 6-В, які компактно

розмістилися в актовому залі та виявили досить високу активність з цієї тематики. Тут заняття проходило в присутності заступника директора з виховної роботи Тетяни Шевченко. У школі № 66 учні 5-В класу були одними з найобізнаніших і найактивніших з теми «Вода як джерело життя на Землі» порівняно з дітьми інших шкіл. Вони приємно здивували своєю підготовкою до цього екологічного уроку, адже всі пов'язали галстуки, що нагадували триколірний прапор ВДС «Екологічна варта», яка організувала акцію, а класний кабінет був прикрашений її емблемами! Так гарно підготувала учнів і кабінет до уроку вчителька хімії Олена Климась. У спеціалізованій ЗОШ I–III ступенів № 302 з поглибленим вивченням предметів художньо-естетичного циклу, де було проведено заняття для 8-В класу, навчаються учні з творчими здібностями. Тут створено екологічний клуб «Біос», який дуже тісно співпрацює з ВДС «Екологічна варта», члени його брали участь у розробленні «Екологічного щоденника». Керівником цього клубу є вчителька біології Світлана Хіменко, яка була присутньою на уроці.

До акції долучився Олексій Абдрушевич, ще один активіст НМЦ «Екологічні ініціативи», який провів урок на тему «Екологічний слід» в 11-му класі школи № 255, під час якого докладно пояснив зміст поняття «екологічний слід», а також навчив учнів,

як правильно його розрахувати.

Студенти-екологи V курсу НПУ імені М. П. Драгоманова Юрій Гуляй та Олег Пашинський організували та провели надзвичайно цікавий урок «Екологічний слід» у ЗОШ № 55 (10–11-ті класи) і № 314 (7-й клас), Ліана Кнись і Наталя Сергієнко – урок «Прибери планету: як подолати побутові відходи» у ЗОШ № 55, який був присвячений проблеми правильного поводження з відходами (6-й клас).

Проведення акції не обійшлося без залучення активістів інших громадських організацій природоохоронного спрямування, аспірантів і деяких науковців, зокрема активістка клубу «Еремурус» Олександра Шандра провела урок на тему «Енергозбереження та зміни клімату» у Київській медичній гімназії № 33 для учнів 11-го класу, аспірантка кафедри екології Національного авіаційного університету Ольга Штика – урок «Наша допомога довкіллю» у ЗОШ № 6. Серед науковців до акції долучився кандидат біологічних наук, доцент кафедри біотехнології та біоенергетики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» Олексій Ситнік, який провів надзвичайно корисне та цікаве заняття у ЗОШ № 11 на тему «Екологічні проблеми: час діяти». Про рідкісні рослини Червоної книги України на своєму уроці учням гімназії № 59 імені О. М. Бойченка розповів Олек-

сандр Рак, кандидат біологічних наук, науковий співробітник Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка.

Активними учасниками акції були голова правління НМЦ «Екологічні ініціативи» Оксана Алієва, що провела дуже цікаве заняття у спеціалізованій школі № 246 на тему «Екологічний слід», і координатор ВДС «Екологічна варта» Олена Пащенко, яка цій самій темі присвятила корисний урок для учнів 8-В класу ліцею «Еко» № 198.

Подібні уроки пройшли у школах інших обласних центрів України, зокрема вперше в Івано-Франківську, де був відновлений у цьому році місцевий осередок НМЦ «Екологічні ініціативи». Кожна із залучених до акції шкіл виявила надзвичайну зацікавленість у проведенні подібних уроків наступного року, а учні, що продемонстрували найбільшу обізнаність у кожній з екологічних тем у ході просвітницької акції «Всеукраїнський урок екологічних знань», були нагороджені цінними подарунками від Всеукраїнської екологічної ліги.

Результати акції свідчать про необхідність і корисність проведеного заходу, тому ми сподіваємося на залучення до неї щедалі більшої кількості середніх загальноосвітніх навчальних закладів не лише в Києві, а й в інших регіонах нашої держави.

Докладніше див. на веб-сайті Всеукраїнської екологічної ліги: www.ecoleague.net

Журнал «Екологічний вісник» публікує пріоритетні теоретичні, аналітичні, узагальнюючі, постановчі та методичні статті з актуальних питань екології.

Підписані автором статті (обсяг до 4-х сторінок, формат А-4, гарнітура Times New Roman, кегль 14, інтерліньяж 1,5, у т. ч. таблиці, малюнки, бібліографія), а також ілюстрації до них подаються у 2-х примірниках.

Рукописи приймають українською мовою, записані на дисках. Текстові файли слід подавати у форматі редактора WORD-7, WRITE, графічні – у форматі TIFF або PCX у супроводі текстового роздруку.

На першій сторінці слід вказати індекс УДК. Назву статті, ініціали та прізвище автора (авторів) і повну назву організації та її адресу подавати українською, російською та англійською мовами.

Наукові статті за структурою мають містити такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення нерозв'язаних раніше частин загальної проблеми; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням одержаних наукових результатів; висновки щодо даного дослідження і перспективи подальших розробок у цьому напрямі.

Рисунки виконують у форматі, який забезпечує чітку передачу всіх деталей, і подають у 2-х примірниках масштабом 1:1 або 2:1. На рисунках допускаються лише цифрові та буквені позначення, пояснювальний текст виноситься у підпис до рисунків. Фотографії (розмір не більше 13 см x 18 см) подають в електронному вигляді.

Посилання на літературу оформляють відповідно до загальноприйнятих вимог ДСТУ 7.1-84. У посиланнях на авторські свідоцтва та патенти необхідно вказати їхні клас і повну дату опублікування.

На окремі сторінки слід написати повністю прізвище, ім'я та по батькові автора (авторів), домашню та службову адреси з контактними телефонами, повну назву місця роботи, посаду, вчений ступінь.

Відхилені рукописи редакція не повертає.

Всеукраїнський урок екологічних знань

Школа № 207

Гімназія № 143

Школа № 802

Гімназія «Апогей»

Гімназія № 55

Школа № 66

Школа № 6

